

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Departementet

Den 19. august 2021

FVM 082

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om udkast til fælles henstilling om fiskeriforanstaltninger for beskyttelse af marsvin i Østersøen (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

BALTFISH¹, som er et forum for det regionale samarbejde om fiskeriforvaltningen i Østersøen, har udarbejdet et udkast til en fælles henstilling om fiskeriforanstaltninger for beskyttelse af bestanden af marsvin i Østersøen (delegeret retsakt). Henstillingen omfatter lukning af en række Natura 2000-områder for al fiskeri eller fiskeri med garn og krav om anvendelse af akustiske alarmer (pingere) på garnredskaber i enkelte områder i en del af året. I forslaget indgår kun ét dansk område beliggende sydvest for Bornholm. Regeringen kan støtte den fælles henstilling, idet man vil gennemføre tiltag i fiskeriforvaltningen, der vil øge beskyttelsen af Østersøbestanden af marsvin. Regeringen arbejder for en ambitiøs tilgang, som tager udgangspunkt i den videnskabelige rådgivning fra ICES, men lægger dog afgørende vægt på, at kommende tiltag er afstemt med hensynet til national sikkerhed. Regeringen kan ligeledes støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelsen af den konkrete delegerede retsakt og vil 8 dage fra oversendelse af nærværende notat, lægge dette til grund.

Baggrund

Grundforordningen om den fælles fiskeripolitik, forordning (EU) nr. 1380/2013, særligt artikel 18, lægger op til et udvidet regionalt samarbejde mellem medlemsstater med en direkte forvaltningsmæssig interesse inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik. Regler om beskyttelse af marsvin fremgår af bilag XIII i forordning (EU) nr. 2019/1241. Reglerne kan ændres efter procedurerne i forordningens artikel 29 og grundforordningens artikel 18 ved, at medlemsstaterne fremsender en fælles henstilling om fiskeriregulering til Kommissionen. Kommissionen kan på baggrund heraf vedtage fiskeriregulering ved en delegeret retsakt (forordning).

Kommissionen kan først vedtage en delegeret retsakt efter høring af Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komite for Fiskeri (STECF). Den delegerede retsakt kan kun vedtages og træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder. Fristen for indsigelse kan dog forlænges med yderligere to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller fra Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med simpelt flertal, mens Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal.

Det forventes, at forslaget kan vedtages som en delegeret retsakt senest seks måneder efter, at den samlede fælles henstilling er modtaget officielt i Kommissionen.

---

¹ BALTFISH består af de medlemsstater, der har direkte fiskeriinteresser i Østersøen, det vil sige Danmark, Sverige, Tyskland, Polen, Estland, Letland og Litauen. Kommissionen deltager ad hoc.

Formål og indhold

Kommissionen har henvendt sig til medlemslandene omkring Østersøen og udtrykt stor bekymring for den kritiske tilstand, som Østersøbestanden af marsvin befinder sig i. Kommissionen har siden haft overvejelser om indførelse af hasteforanstaltninger med henblik på sikring af en hurtig og nødvendig beskyttelse, medmindre der regionalt kan findes en løsning. Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har i foråret 2020 offentliggjort en rådgivning om beskyttelse af Østersøbestanden af marsvin. ICES anbefaler helårlig eller periodevis lukning af områder for garnfiskeri, samt udvidelse af anvendelse af akustiske alarmer på garnredskaber. De anbefalede fiskeriforanstaltninger omhandler områder beliggende øst for 13° Ø, jf. figur 1.

Danmark havde på tidspunktet, hvor den videnskabelige rådgivning blev givet, ikke udpeget områder for beskyttelse af marsvin i Østersøen. Natura 2000-området "Adler Grund og Rønne Banke", beliggende ved Bornholm, menes at være vinteropholdssted for marsvinene, hvilket er årsagen til, at området fra dansk side er foreslået at blive omfattet af de kommende fiskerirestriktioner for garnfiskeri i Østersøen.

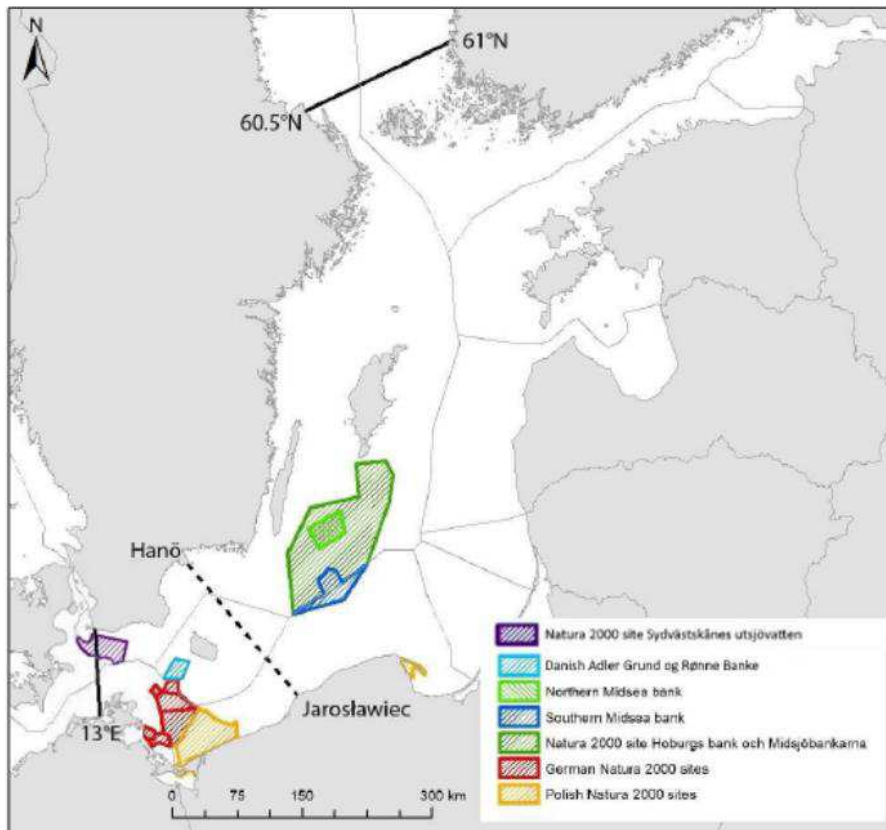
I regi af BALT FISH har medlemsstaterne omkring Østersøen, herunder Danmark, men ikke Rusland, drøftet forslag til varige beskyttelsesforanstaltninger for bestanden.

Forslaget til fælles henstilling omfatter følgende fiskeriforanstaltninger i områder identificeret som kerneområder for Østersøbestanden af marsvin, jf. figur 1:

1. *Northern Midsea Bank* (svensk område): Forbud mod alle former for fiskeri, undtagen tejner, ruser og langliner.
2. *Hoburgs Bank och Midsjöbankarna* (svensk område): Forbud mod garnfiskeri.
3. *Southern Midsea Bank* (svensk område): Forbud mod garnfiskeri.
4. *Adler Grund og Rønne Banke* (dansk område), *Adlergrund, Westliche Rönnebank, Pommersche Bucht mit Oderbank, Greifswalder Boddenrandschwelle und Teile der Pommerschen Bucht* (tyske områder) og *Ostoja na Zatoce Pomorskiej, Wolin i Uznam* (polske områder): Forbud mod garnfiskeri i perioden 1. november – 31. januar eller 30. april.
5. *Ryf Mew (Inner Puck Bay og Outer Puck Bay)* (polske områder): Obligatorisk brug af akustiske alarmer på alle garnredskaber.
6. *Sydvästkånes utsjövattnen* (svensk område): Forbud mod garnfiskeri i perioden 1. november – 30. april samt obligatorisk anvendelse af akustiske alarmer på alle garnredskaber i perioden 1. maj – 31. oktober.

Medlemslandene skal desuden sikre monitorering af egne fartøjer, som udøver fiskeri i områderne. Endelig indgår en hensigtserklæring om, at medlemslandene skal anbefale omgående stop af garnfiskeri i områder, hvor der observeres marsvin, særligt områder ikke omfattet af ovennævnte liste.

Figur 1: Kort over omfattede Natura 2000-områder

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forbud mod garnfiskeri i Natura 2000-områderne vil kun i meget begrænset omfang få økonomiske konsekvenser for det danske fiskerierhverv, da dansk garnfiskeri i Østersøen er meget begrænset og koncentreret omkring Bornholm. I det danske Natura 2000-område "Adler Grund og Rønne Banke" er

værdien af garnfiskeriet estimeret til gennemsnitligt 23.000 kr. årligt (2015-2019). Dette begrænsede garnfiskeri skønnes at ville kunne udøves uden for området. Fiskeridata for fartøjer med elektronisk positionsregistrering (VMS og AIS) viser, at der i perioden 2018-2020 ikke er udøvet dansk garnfiskeri i de respektive svenske, tyske og polske Natura 2000-områder omfattet af forslaget.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet af Østersøbestanden af marsvin.

Brugen af akustiske alarmer vurderes at have en negativ indvirkning på Forsvarets undervandsmateriel, hvorved Forsvarets evne til at overvåge aktiviteter under overfladen og dermed hævde dansk suverænitet i Østersøen reduceres. Den nærmere betydning af frekvenssammenfaldet mellem akustiske alarmer og Forsvarets systemer kræver videre undersøgelser, før konsekvenserne for den nationale sikkerhed og Forsvarets opgaveløsning kan beskrives yderligere.

Høring

§5-udvalget er blevet hørt, hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) er ikke modstandere af, at fiskerne skal bidrage til at beskytte truede arter. DFPO mener dog, at der skal være en proportionalitet mellem den indsats, der sættes i værk, den risiko man søger at reducere og det resultat indsatsen forventes at give. Selvom bestanden af marsvin i Østersøen er i en kritisk tilstand, så mener DFPO ikke, at det er korrekt, at det gælder for begge bestande, der er i farvandet. DFPO påpeger at bæltshavsbestanden er i god tilstand, men at det er østersøbestanden, der er i en kritisk tilstand. Selvom DFPO ikke ønsker at fange marsvin, så mener organisationen, at der bør være forskel på, hvad der pålægges for at undgå bifangst af den sunde bestand og den kritiske. Derfor er DFPO også meget skeptiske i forhold til lukningen af området "Sydvästskånes utsjövatten". Ligeledes mener DFPO at forslaget om at indføre et stop for garnfiskeri i områder med marsvin, er overdrevet.

Selvom DFPO mener, at det er rigtigt, at forslaget ikke vil medføre store erhvervsøkonomiske konsekvenser, så vil det have en effekt særligt på fiskeriet omkring Bornholm. Området er i forvejen plaget af sæler og skarver, hvorfor aktiviteten er meget lav. Med dette forslag mener DFPO blot, at man vil medføre dette fiskeri yderligere byrder. Særligt er DFPO spørgende i forhold til lukningen af fiskeriet på Adler Grund og Rønne Banke. I stedet foreslår DFPO, at kravet om forbud erstattes med et krav om at anvende pingere. DFPO ser helst et krav om pingere indført for den kortest mulige periode.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSKPO) er generelt positive over for tiltag, der beskytter og hjælper bevarelsen af truede arter. Dette gælder også for marsvin i Østersøen. Dog mener FSKPO, at der er dele af BALTIFISH's fælles henstilling, der rammer forbi målet. Det baltiske marsvins primære udbredelsesområde er den østlige del af Østersøen, hvorfor forslaget rammer forbi målet, når forslaget anvises som værende tiltag for "marsvin i Østersøen", da der også findes en sund bestand i den vestlige del af Østersøen, som ikke er truet og som ikke kræver beskyttelsestiltag. FSKPO er også uforstående overfor, hvorfor området syd for Trellebord (område 6) er inkluderet, da det er uden for det geografiske udbredelsesområde for Østersø marsvinet. FSKPO stiller sig kritisk overfor, at der i forslaget ønskes at

indføre tiltag (og stop for garnfiskeri), når marsvin observeres uden for de udpegede områder, særligt vest for 13. længdegrad. FSKPO påpeger afslutningsvist, at benyttelse af VMS og AIS data ikke er tilstrækkeligt for at bedømme garnfiskeri, da mange garnfartøer er mindre end 12 meter og derfor ikke underlagt krav om VMS og AIS. Derfor mener FSKPO, at der kan forekomme betydelige lokaløkonomiske konsekvenser, hvis det udelukkende baseres på de to kriterier.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) udtrykker stor bekymring for de supplerende henstillinger fra BALTFISH. Den første henstilling om fiskeriforanstaltninger for beskyttelse af Østersøbestanden af marsvin blev forelagt i december 2020 og dækkede kun specifikke områder i Østersøen. DN henviser til at dette kun delvist fulgte ICES-anbefalingerne, hvorfor også BALTFISH havde lovet at komme med et andet sæt fælles henstillinger for at beskytte bestanden af marsvin i hele udbredelsesområdet i Østersøen med blandt andet obligatorisk anvendelse af akustiske alarmer på alle garnredskaber. DN er derfor særligt bekymrede for, at obligatorisk anvendelse af akustiske alarmer på alle garnredskaber ikke er med i udkastet. DN bemærker, at marsvinet er kritisk truet i Østersøen, hvor bestanden er i reel fare for at uddø. Derfor anser DN BALTFISHs udkast som helt utilstrækkeligt. DN mener, at BALTFISH må følge de videnskabelige anbefalinger. Herunder blandt andet at højst 0,7 individer (under et marsvin) kan ende som bifangst om året, hvis bestanden skal have en chance for at opnå gunstig bevaringsstatus. Derfor mener DN, at det er afgørende, at anbefalingerne fra ICES bliver fulgt nøjagtigt.

DN er særligt overraskede over BALTFISHs argument for ikke at anvende pingers, selvom det er anbefalet af ICES. DN henviser til at nogle medlemsstaterne argumenterer for, at frekvensområderne som de akustiske alarmer udsender overlapper med visse undervandsaktiviteter, der udføres af den svenske flåde. DN mener ikke argumentet holder, da kildestyrken fra de akustiske alarmer er meget lavere end for f.eks. ekkolod, der bruges på forskellige typer af både i Østersøen i dag. DN henviser ligeledes til brugen af akustiske alarmer i f.eks. USA, Storbritannien og Norge, hvor brugen af disse fint kan sameksistere med militære aktiviteter. DN opfordrer medlemsstaterne til at finde løsninger på, hvordan brugen af akustiske garnalarmer og de militære overvågningsaktiviteter kan sameksistere i Østersøen. Desuden undrer det DN, at der ikke er et forslag til obligatorisk brug af akustiske alarmer i farvande tilhørende medlemsstater, der ikke anser akustiske alarmer for at være bekymrende i forhold til den nationale sikkerhed.

DN bemærker at Natura 2000-området "Sydvästkånes utsjövatten" ligger i udkanten af udbredelsesområdet for Østersøbestanden af marsvin, hvorfor foranstaltningerne der foreslås i området er af mindre betydning end de foranstaltninger der foreslås i bestandens kerneudbredelsesområde. Ligeledes bemærker DN, at foranstaltningerne i Puck Bay og Zatoka Pucka er utilstrækkelige. I stedet foreslår DN, at punkt 5 i den første fælles henstilling ændres til "Obligatorisk brug af pingere på statiske net i området vest for sandbanken Ryf Mew inden for Zatoka Pucka i Pólwysep Helski Natura 2000-område, med den samtidige lukning af statisk garnfiskeri i området øst for sandbredden Ryf Mew inden for Zatoka Pucka i Pólwysep Helski Natura 2000-området". DN anbefaler, at BALTFISH vedtager de videnskabelige anbefalinger fra ICES vedr. obligatorisk anvendelse af akustiske alarmer på alle garnredskaber og implementerer den videnskabelige rådgivning fuldt ud. DN er tilfredse med, at Danmark foreslår, at Natura 2000-området Adler Grund og Rønne Banke bliver et strengt beskyttet marint område med lovhjælp i Havstrategidirektivet.

WWF Verdensnaturfonden (WWF) er overordnet bekymrede for BALTFISH's forslag til en fælles henstilling om fiskeriforanstaltninger til beskyttelse af marsvin i Østersøen, som organisationen ikke mener er tilstrækkelige. Særligt er WWF uforstående over for, hvorfor den obligatoriske anvendelse af akustiske alarmer på garnredskaber (pingere) er udeladt i den nye henstilling fra BALTFISH. WWF mener, at alle garnredskaber bør udstyres med akustiske alarmer for at undgå bifangst af marsvin. Ligeledes mener WWF, at garnfiskeri bør stoppes i specifikke områder og perioder. WWF ønsker, at man følger ICES' videnskabelige anbefalinger til at beskytte en bestand, som reelt er udrydningstruet. WWF er tilfredse med de foreslåede foranstaltninger i det svenske Natura 2000-område "Sydvästkånes utsjövatten", selvom den dog ligger i udkanten af udbredelsesområdet for den kritisk truede Østersø marsvinebestand, hvorfor den har mindre betydning. I stedet mener WWF, at man bør indføre en generel obligatorisk anvendelse af akustiske alarmer på garnredskaber i kerneudbredningsområdet af marsvinebestanden.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at BALTFISH medlemsstaterne opnår enighed om den fælles henstilling.

Det vurderes, at der fra Rådet ikke vil blive gjort indsigelser mod Kommissionens delegerede retsakt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig positiv til gennemførelse af tiltag i fiskeriforvaltningen, der vil øge beskyttelsen af Østersøbestanden af marsvin og arbejder for en ambitiøs tilgang, som tager udgangspunkt i den videnskabelige rådgivning fra ICES, idet regeringen lægger afgørende vægt på, at kommende tiltag er afstemt med hensynet til national sikkerhed. Regeringen kan derfor støtte udkast til den fælles henstilling.

Regeringen kan støtte, at Rådet ikke gør indsigelser mod udstedelsen af den konkrete delegerede retsakt på grundlag af den fælles henstilling, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.